

„MEIE MATSI“

Hind 20 mk.

SÜGISE-ALBUM

Tellimise hind:

1 kuu — postiga 35 mk.
 1 „ — postita 33 „
 Väljamaale 70 mk. kuus
 Kuulut. hind 20 mk. rida

MEIE MATS

Erapooletu nalja ja piikeleht
Jlmu 2 korda kuus. XX a.

Toimetuse ja tallitus: Tallinnas,
Kanne tän. 11.

on awatud ilmumise nädalil iga päew
 kella 11—2.

Nr. 15/16

Wastuwõetud kaastõõde eest
 maksetakse ajakohane tasu

Tarwitamata jäänud kirjatõõd
 tagasi ei saadeta

Saadetawatel kirjatõõd ei peab
 saatja täielik aadress olema

Seitse kuradit.

Wana Oruküla kirikut ja kogudust juhatas elatanud õpetaja, keda rahwas Onu Peeduks nimetas äripäewadel, pühadel ja teistel kiriklikkudel tähtpäewadel aga wend Peeteriks. Onu Peedu ehk wend Peeter — oli tõsine, tegurõimuline mees, ja oli, ehk ta küll noores põlwes rohkem uudelpõhje kui raamatuid studeeris, oma koguduse liikmete suureks hingerahuks ajajooksul piibliga siiski suureks tuttawaks saanud. Tal oli looduse poolt hea mälu ja need peatükid piiblist, mis temal kord loetud meelde jäid, jäid talle igaweseks pähe, ning nõnda pähenaelutud pühakirja osade abil, põimis ta iga nädal pühapäewaks jutluse misjulgune kunagi eelmisel pühapäewal peetud jutlusele ei sarnastund. Ja tema jutlustel oli põrutaw mõju. Pealegi olid tema jutlused wäga omapärased ja lubasid igal koguduse liikmel õeldud sõnu ja õpetusi nii omaks wõtta, kuidas keegi seda heaks arwas — walesti ei mõistnud ta jutlusi aga keegi.

Oli onu Peedu äripäewal põllul, ehk wend Peeter pühapäewal kiriku kantslis, rahwa lugupidamine saatis teda igalpool. Üks aga oli kes wend Peetri peale alati kurja silmaga waatas, see oli tema kurjawõitu, weidi rahuldumata naine, kes leiduse tegi, et tema mees palju aega kirikule, wähe aga põllutööle ohwerdab.

Ühel ilusal pühapäewal sõimas ta mehe pea ja südame nii kuumaks, et wiimane otsustas oma jutluse siisule hoopis teise — wastupõlise tehekülje pöörata.

Tema kogudus oli üllatustega harjunud ja armastas neid; aga nii põrutatud põlnud nad weel uial olnud, kui sel pühapäewal, mil jutlustaja oma jutluse iseenele harilikkudele heatahtlistele armastatele — wastuoksa kogudusele kõrwu ja südame pajatas. Ta ei põhjendanud kunagi midagi, see oli tema harilik wiis, waid awaldas oma julged otsused, nii ka nimetatud pühapäewalgi. Ta sõnas julgelt: „Piibli lõpetuste järgi istuwad igas naises seitse kuradit“. Kõiki pähegi ja halbtusi, mis selle läbi sündinud ja weel sündida wõiwad, kirjeldas ta suure südamekõhuse ja sügawa tundmusega, ning tõi piltlikke näitusi oma kodusest elust. Kui tema õeldused ja arwamised tõsised oleks olnud, siis oleks

naised sarnased olemused, kes omas asuwa seitsme üürniku mõju all, iseseiswale mõtlemisele täiesti kõlbmatud, ning mille pärast nad end täielikult tuqawama poole mõju ja tahtmiste alla painduksid, siis saaks nad päästetud, — misjulgune oli wend Peetri arwamine.

Kui wend Peetri jutlus lõpule lähenes, lõi ta piibli, mis jutluse ajal alati tahti seis, ehk ta sealt küll sõnagi ei lugenud, äkitselt plaksatusega kinni ja lõpetas jutluse järgmise manitsusega:

„Nüüd aga, minu armsad wennad, ei tohi teie arwata, et jutlus, mida teie praegu kuulsite, teid inqliteks peab. Ei sugugi wennad, mitte hinna eestki nii: Teie olete kõik naistest sündinud ja üleskaswatud, peate nendega ühe katuse all elama ja sellepärast olete teie kuradile alusmüüriks, ja sellest järeldades, mida meeste keskel tähelepannud olen, arwan mina, et teie kõigis kuradid pesitsewad. Aga piibel ei kõnele kindlasti kuradite arwust mehes, ja ma usun et see arw oleneb ümbruskonnast ja oludest, ja peame meie sellepärast tänuks olema, armsad wennad, et piibel ei ütles: „Teil meestel on kõigil kuradid sees.“ Naiste juures on see aga teiseti; neil on kindel arw kuradist ja nimelt seitse; ja tõepoolest mu wennad, ma arwan — seitsmest on küll.“

„Kui ma seda teile kõnelesin, tuli mulle midagi meele, mis selle asjaolu weel kindlamaks teeb; mida nüüd kõneleda tahan, seda kuulsin umbes kümme aastat tagasi, kuskil usulisel koosolekul.

Üks jutlustajatest kõneles Ewa ja õunahoo järgmiselt:

Madu tuli Ewa juure punase õunaga ja ütles: „Anna see oma mehele; see maitseb talle nii hea, et ta sulle, kui ta õuna ära söönud, kõik annab, mida sa temalt nõuad, kui sa talle weel ütled kus puu asub. Ewa hammustas õuna ja wiskas minema. „Mida sa arwad ometi, edew madu,“ ütles siis Ewa, „selle õunaga, mis millegiks muuks ei kõlba, kui õunawiinaks!“

Siis tõi madu talle kollase, Ewa hammustas ja ütles: „Tee et minema saad, rumal madu; miks tood ja mulle kollase õuna, millel mingit maitku ei ole? Siis arwas madu: „Ta tahab wist midagi sügistikku ja tõi talle roheline õuna. Ewa hammustas, kortsutas otsaesist ja hüüdis: „Arwad sa, et ma selle õuna onu Adamile annan, et ta kõhutobe saaks?“ Siis tõi madu talle taliõuna, aga

Ewa ütles: „Mina ei wõi niisugust räbalat õuna oma mehele wiia,“ hammustas sisse ja wiskas ära. Siis tõi madu temale kakks teist õuna, milledest üks kollane punase wõõtidega, — ja teine ühest küljest punane, teisest roheline oli, millede eest turul harilikult 25 marka toop maksetakse. Aga Ewa ei tahtnud kuuldagi neist, wiskas nad mõlemad minema, kuna ta enne mõlemile täkked sisse oli hammustanud.

Siis sügas madu kõrwatagust ja ütles endamisi: „See Ewa on õunte juures väga suur wälja. Ma ootan kuni õunad küpsed ja wiin talle siis ühe parematest.“

Ta ootas kuni õunad küpsaks said ja tõi Ewale ühe paradüüsiõuna ja kui wiimane seda kord hammustas, sõi ta selle ära ühes südame, seemnetega ja kõigiga.“

„Kuule madu,“ ütles ta siis, „on sinul weel üks sarnane õun taskus?“ Ja siis wõttis madu taskust weel ühe õuna ja andis Ewale.

„Wälk ja pauk!“ hüüdis Ewa, „ma pean kohe oma mehe kutsuma ja kui tema ei taha teada, kus see puu asub, siis wõta ta omale orjaks.“

„Ja nüüd, minu armsad wennad,“ ütles wend Peeter, „kui ma selle üle järele mõtlesin, miks igas naises just seitse kuradit elawad, tuli mulle jee lugu „Ewast ja maost“ meele ja ma usun see seletab täielikult, kuidas kuradid naistesse sattuwad. Madu tõi Ewale seitse õuna ja iga kord kui Ewa õuna hammustas, raskutas üks kurat temasse.“

Jutlus jättis, nagu seda ettearwata wõis, koguduse peale sügawa mulje. Mehed olid keskelt läbi rahuldud; ja kui jutlus lõppes, mõetsid paljudgi neist naiti kahtlaste umbusklikkude pilkudega.

Naistele aga ei meeldinud jutlus sugugi; kui nende hingekarjus oleks kõnelenud sarnaseid asju ainult oma naitsele (wiimast ei olnud kirikus) siis oleks asi korras olnud, aga sarnaseid lugusi awalikult koguduse ees kõnelema, see oli liig igale pikkmeelele ja kannatusesele.

Jutlustaja sõnade peale nad suurt rõhku ei pannud, kuid hirmu ajas neile peale see, et piibel tõendades seitse kuradi olemasolu igas naitse. Ja et wend Peetri aus nimi ja kuulsus nende silmis mitme kraadi wõrra langes, näitab see asjaolu, et waewalt oli pühapäewa lõuna ja keegi ei kõnelenud enam wend Peetri, waid lihtsalt onu Peedust.

Samal päewal ilmus saatkond naiti Peetri ütti ärupärima, kuid sealt eest leidsid nad ainult wiimase poriseja naitse Reeda, kellelt nad kuulsid, et mees kodus ei olla.

„Ta läks isand Martini poole,“ ütles naine, „terweks nädalaks jääb ta sinna puid rauma. Mida teie siis temalt tahate? kas jutluseraha maksta wõi?“ küsis naine.

Sarnase küsimuse peale wastati kindlalt ühest suust: „Ei!“

Ning siis seletasid naitesed oma tuleku põhjuse põhjalikult.

Imelik! Uue dogma teadaanne ei awaldanud Peetri küljeluu peale nähtawasti sugugi halba mõju, just wastuoksa, wanæit ei rõõmustanud teate üle mitte wähe.

„Arwan, tema peab seda kõige parem teadma,“ ütles ta. „Tal on juba kolm naitst olnud ja neljandast pale ta weel lahti saanud.“

Kihistamisest ja pääwangutustest, mis teiselt poolt tuli, wõis järeldada, et tädi Reet wäga uhke oli selle peale, et oma mehele nädala jooksul, igapäew, iseliiki kuradisi näidata wõis.

Pahandud koguduseliskmete juhiks oli Sarmu emand. Tema, kes oma koguduse õdede juures juures lugupidamises oli, kartis oma hea nime kadumist, kui kõik arwamisel, et ka temal seitse sarnakut sifemuses. Kui jutlustaja ütelnud oleks, et mõnel naitsele on 8, mõnel wähem kuradisi südames, siis oleks ta kuradite arwu enese arwanemise järele oma seisuse kohaselt enesest kindlaks määranud: kuna jutlustaja sõnad kõik naitesed halwaks tembeldamud olid.

Tärgmisel õhtul kogusid pahandud koguduse liikmed Sarmu emanda onni juure koosolekule. Koosolek oli ajakohane.

Igaküis ütles mis tal südame peal ja tagajärg oli hirmus kisa ja pahameel onu Peedu peale.

„Kuulge kord!“ hüüdis Sarmu emand, „on siin keegi kes rehkendada oskab?“

Kohe algas järeлкуulamine ja mõne silmapilgu pärast leiti umbes neljateistaastane pois, kes rehkenduse kunstiga tuttaw, see tõugati ettepoole.

„Noh Jaan,“ ütles Sarmu emand, „sa oled koolis käinud ja mõistad rehkendada. Kirikuraamatute järele on meie koguduses nelikümmend seitse naitst ja kui igal naitsele seitse kuradit ihus, siis tahaks ma teada, kui palju iga pühapäew kuradisi kirikus käib, wana onu Peedu jutlust kuulamas.“

See leidus kutsus kiiduhüüded esile ja kõik ootasid õhinaga rehkenduse tagajärgi.

Paberi ja pliiatsi abil tegi Jaan selgeks, et see kokku kolmsada üheksateist teeb, mis sugune hulk koosolijatele ka kohe teada anti.

„Ja nüüd pidage meeles,“ ütles Sarmu emand, „enam kui kolmsada kuradit on iga pühapäew kirikus, ja meie naitesed, kanname nad sinna. Kas arwab siis keegi, et ma niisugust rumalat juttu usun?“

Nüüd astus ette üks keskealine mees ja kõneles: „Olen seda asja järelemõelnud ja tulin otsusele, et jutlustaja sõnad ainult näitlikud olid ja tema seitse kuradi all lapsi mõtleb.“

See märkus wõeti kuulajate poolt pahaselt wastu.

„Mine oma jutuga!“ hüüdis Sarmu emand. „Sinu wanal on seitse last ja need on puhas kuradid, nagu ma aru sain. Aga see ei lähe iga ühe kohta, iseäranis mitte noorte kohta, kes weel mitte abielus pole.“

Kuigi vastus koosolijaid rahuldama pidi, ei sünninud see mitte, waid oleks kõneleja mehe peh-
meks kloppinud, kui mitte kufagilt poost ettepanek
poleks tehtud, et asja kohta peaks mingisugune
seisukohy wõetud saama.

Palju kolemaid ettepanekuid tehti ja mõned
läksid isegi nii kaugese, et leidsid tarwiliku ole-
ma jarnast naiste teotajat tuhaks põletada. Lõ-
puks otsustati, et wana Peeter tuleb kantslilt ära
tõugata ja kõige pimedamasse nurka kiriku is-
tuma asetada.

Nädala jooksul said mitmed Peetri poolehoid-
jad asja siiski niimoodi pehmendada, et Peetrile
eeltulewal pühapäewal wõimalus jäeti, asja selgi-
tada ja kõhiseid põhjuseid tuua, millega ta oma
jultust põhjendand, ning kui see tal korda läheb,
siis teda ka edaspidi jutlustajaks jätta.

See ettepanek wõeti häästeenamusega wastu.
Ist kõik tahtsid teada millega Peeter oma õigust
kaitseb.

Kõige selle rahutu nädala jooksul, raius Peeter
isand Martini juures, teises külas puid, tema mee-
leolu oli kerge ja rahulik, wõib öelda, isegi hea,
sest naine oli kaugel. Ta waenelke ei aimanudki
misjulgused pilwed end tema pea ümber kogusid.
Ta oli wahel ajal isegi uue ristimise jultuse walimis-
mõelnud, mis tema arwates, nooremate koguduse
liikmete paarimiseks suurt hoogu anda wõis.

Laupäewa õhtul tuli ta koju, otis oma lihtsa
aseme ülles ja heitis puhkama, ega aimanudki lä-
henemat äikest. Järgmisel hommikul sai talle aga
teiste poolt märku antud.

Tema onni juure ilmus saatkond — ühed sel-
leks, et jutustada, mis juhtunud, teised et pealt
waadelda; ühed selleks, et sõimata, teised ähwar-
dama — aga (kahjuks!) keegi ei ilmunud teda
julgestama, — keegi, kes teda „wend Peeter“
hüüdis ei tulnud.

Wanamees oli aga oma peale kindel:

„Mis mina kantslilt kõnelesin, kinnitan weel
kord; kahtuge et te kiriku saate, ma ise ilmun ka
warsti sinna.“

Onu Peedu wõttis oma kõrge kulunud musta
mütli, piibli ja sammas kiriku poole.

Niipea kui ta kiriku jõudis, wõeti teda saat-
konna poolt wastu, kes talle teatas, et enne kui
ta jultust hakkab pidama, selgeks teeb kas piibel
tõendab, et igal naisel seitse kuradit kehas on,
wõi on see ainult jumalakartmata loba. Kui ta
seda kindlaks teha ei saa, ei taha enam keegi tema
jultust kuulda.

Onu Peedu ei wastanud midagi, waid astus
kantslile, aetas mütti nagu harilikult pingile, wõt-
tis taskust puuwillariidest punase rāti, nuuskas
nagu harilikult ja waatas siis ümber. Kirik oli
rahwast tungil täis, isegi tädi Reet oli ilmunud.

Peale seda kui jutlustaja kuulajaid ifetead-
walt üle oli silmanud, algas ta: „Wenad ja õed,
ma näen oma ees wenda Otsa Jürit, kes piibelt

lugeda oskab ja kellel piibel on. Kas pole nii
wend?“

Peale seda kui küsitaw peaga jaatama märgu
andnud jatkab Peeter „ja seal tädi Liisa poeg
Hans, — see wõib piiblit lugeda kui wett, ta on
mulle mitu kord ette lugenud. Kas pole nii Hans?“

Hans naeris häbelikult, wastas „ja!“ ja lasi
pea norgu, temal oli piinlik, kui keegi ta nime
juure rahwa hulga keskel nimetas.

„Ja seal wana hea tädi Petti, kes kirjasõna
parem tunneb kui mõni teine siin. Ma usun ta
tunneb piiblit otjast otjani, Eedeni aiaist kuni Uue-
Jerusalemmiani. Ja weel teisi on siin, kes kirjasõna
tunnewad, ühed üht, teised teist osa. Ja nüüd
küsin ma teid kõiki, kes teie kirjasõna tunnete, kas
teie ei mäleta, kuidas piibel jutustab, et meie isjand
kui ta maa peal oli Maria Magdalenast seitse
kuradit wälja ajas?“

Jaataw ümin oli koguduse poolt wastuseks.

„Aga kas on keegi teie seast lugenud, et
isjand ka mõnel teisel naisel jarwikuid
wälja ajanud on?“

Eitaw ümin ja peade raputus oli wastuseks.

„Nii siis,“ ütles Peeter kõige ilmsüütuma hää-
lega: „istuwad teistel naistel kuradid
weelgi isjus.“

Sügaw waikus walitjes koguduse üle. Wii-
maks tõusis üks wanematest meestest ülles ja ütles:

„Wend Peeter, ma arwan et ja wõiks lau-
luga algust teha.“

R. S—on.

—0—

Mõnda näitusest.

XX-nes Eesti Põllumeeste näitus
oli üks täielikumaiist seni nähtud näitustest. Kas-
wanud oli pawiljonide arw kümnekordselt, kõrtsu
sisjetuleku arw 15.000 kordseks ja oligi pool näi-
tuse platsi n. n. „buseti“ walitseda. Nii ei unu-
tanud Eesti oma paremat ja tulukamat sisjetuleku
hallikat ja selle elawat aamii näitusele wäljapanem-
mast — „kartuli- ja humalamärjuka“ woolas
ojana.

Kas kellegi poolt sellele alale ka auhind mäa-
rati, selle waikib ajakirjandus furnuks.

—

Tähelepanemiseväärt olid näitusele loomade
jaoskonnas latrite ette wäljariputud wärnitsa ja
tuhast teise lõhna järele haifewaid buldankotid ja
lihtjad kottriidest kotid; nimetud wäljapanekute
kohy näituse nimekiri seletust ei andnud, kuid as-
jatundja film wõis oletada — et siin mustlaste
laagriga tegemist.

—0—

Juudid enne ja nüüd.

(Soome ajakirjast.)

A. Barkhoff'i joonistus. Th. Awendt'i puudõhed.

Vanasti müüs Juudas Kristuse kolmekümne hõbeseekli eest, nüüd müüs Leenin isamaa ja rahwa kolmekümne miljoni eest.

„Matsi“ sügise muljed.

Ühes sügise tulekuga, tulewad ka uued mured päewakorda. Esiteks näitas wihmane suwi kuidas ta omale sügise kuue wõib küürule ajada ja heinaliisi ninapidi wedada; siis lahkus ta, mahajättes saadud mustund heina, ning koduküpsitud kui ka wälismaail loodud miljonaaridest suwitajate südametesse wihast leina.

Ning nüüd lahkuwad need „bati saknad“ merirannalt sama targalt kui sinna läinud — ainult selle wahega — et paljudel tühi taskus kuna kewadel pungad suurest raha juurewoolust rebeneda ähwardasid.

Tigusammul ilmuwad meie kõrge kogu liikmed omi kohtile, suwel saadud muljeid pikkael, igawatel koosolekute õhtutel läbi seedima, sest mida sa seal ikka teed, kui mitte suwitamiswäsimust ei puhka.

Ühes sügise tulekuga tulewad päewakorda kongressid, konferentsid ja koosolekud.

Esimese kongressi hooajal korraldas Metsatööstuse kutse ühifus ja ühifuste liitude liidu kõrgem juhatus. Päewakorras on juba Adama ajast tuttawad küsimused nagu — koosolekute juhatajate

walimised, ülema kihi ja alama kihi wägipulga wendamised, ühistöötamised jne. Imestama peab, et silmapaari wahetele on jäetud, meie riigis praegu nii tähtsal kohal seisew „uniwormi“ küsimus.

Tähtsa leidusega sai maha kongressil keegi metsnik, soowitades mitte sõnadega waid tegudega kongressi pidada, — wõttis wist soowiawaldaja eeskujuks oma kõrgemat kolleegat (koosolekute alal) Martnat, kes kunagi tegelikult Riigi kogus näitas, kuidas „ajaloolise kõrwalopsu“ abil naabrit tegutsema sundida ja oma diplomaatilist küpsust wäljendada, — sest nii tehakse ka Schweitsis.

*

Konferentsist, õieti koosolekust, oleks weel niimetuswäärt Kartuli koollitajate ja röömujoogi loojate koosolek. Tähtsamaks päewaküsimuseks oli seal, kuidas otstarbekohasem praaka kasutada. Arutati ja murti päid, loodi wahetuhtumisi (nagu koosoleku kord ja kohus) ning jõuti wiimaks otsusele — et ei tea kuidas seda praaka parem kasutada?..

„Mats“ omaltpoolt awaldab soowi piirituseajamisest ülejäänud praaka Lääne-muuli täitmiseks kasutada, siis jääks põlewkiwi puru — puude puudusel kütteaineks ja riigil oleks piirituse pruualiteit mitmekordne kasu.

Eksinud hinged.

Peet Pintsfel rändas tegewufeta mööda pealinna tänawaid, peatas igawuse eemalepeletamiseks kino-reklaamkastide ees, uuris wäljapandud pilte ja mõtles: „Oleks ma kinofilmi näitleja, siis poseks kunagi igaw, ja kuigi oleks, siis looks iseigi see igawus mulle kuulsust, sest selle eest muretsuks juba päewapiltnikud ja postkaartide ärid; kuid et nimetud pealinnas weel filmi tööstust polnud — ei olnud isand Pintsfil sealtpoolt ka midagi loota. Pikkamisi pööras ta kino waatekastile selja ja sammus edasi — kuulates eelkäijate ja möödaminnejate kõnet; sest muud tal teha ei olnud. Tema ees kõndis üks wanem naisterahwas kahe noore neiuga.

Äkitselt sõnas üks:

„Peale etendust oota mind teatri ees, kuni mina sind leian. Ma lähen waheajal oma sõbranna Martaga kinosse!“ Ja näitas sõrmega sinna poole, kus põlesid ukse kohal kirjud tuled ja suurte tähtedega kirjutatud oli: „Täna läheb jalustrabaw trikiline draama: „Inimene sarwik ehk roheline haigus.“

Ema wastas: „Hea küll Ell!“ siis jäi ta ühe waateakna ette seisma, niimoodi, et tütar wäga piinlikku seisukorda sattus, ühe nooremehe sõbranniku terwitust tähelepanema pidades.

Esimene ehmatuse oli neil nii suur, et ta noortmeest wastuteretuse asemel tänas.

Kannatlikult seisis Pintsfel kino sissekäigu juures ja ootas. Ning kui Ell Martaga kohale jõudsid, terwitas Pintsfel weel kord ja Ell tänas jälle, millest Marta järeldas, et nad juba wanad head tuttawad ja sellepärast wõttis ta nooremehe ettepaneku temaga kinosse minna, kui loomuliku nähtuse wastu.

Marta oli teadlik tüdruk. Ning kui isand Pintsfel kassasse läks läbikäigu piletit lunastama, lubas seda Marta ainult ühel tingimisel ja nimelt — pidi isand Peet Pintsfel pileti lühenuks ostma ja teine kord raha temalt tagasi nõudma. Ning siis oli ta wait. Isand Peet kasutas juhusst et teisele neiule paljude sõnadega mitte midagi ütelda.

Waheajal püüdis Marta, kes end siin täielikult ülearusena tundis, oma aega sel teel wiita, et unistawate pilkudega ooteruumi seinal rippuwaid filmi näitlejate pilte silmas, mis Peet Pintsfeli südame imelikult kipitama pani ja ta enesest mõtles: „Oh oleks ma filmi näitleja!“

Waheajal astusid nad saali. Martat ei huwitunud, wähemalt näitas ta seda nii, walgel linal möödalibisewad pildid sugugi; pörutawal silmapilgul tegi ta rumalat nalja ja laitis näitlejate mängu.

Oli aeg Ell emale teatri juure wastu minna. Et Ell mitte ütelda ei teadnud, kunas ta Marta seltsis jälle kord kinosse tahab minna, jättis ta järgmise kohtamise Peeduga juhuse hooleks.

Ning see juhus tuli imelikult juba järgmisel päewal, kuna otsekohene Marta nooremehele jutustanud oli, kus tema sõbranna Ell elab.

Kui ta mõnikord Ellt ei kohtanud, siis kohtas ta tingimata Martat. Nad mõlemad kõnelesid: armastusest... aususest ja õigusest. Nad kõnelesid Peedu armastusest Ell wastu. Peet oleks heameelega teada tahtnud, kas Ell teda ka armastab, kuid tal puudus julgus seda küsida.

Ühel päewal kui ta Martale jälle armastusest Ell wastu kõneles, küsis ta äkitselt: „Aga kas teie preili Marta usute mõtete üleandmisesse. See on — mina armastan Ellt ja see mõte peaks Ell südamesse üle kantud saama, nii et tema ka mind armastama peaks.“

Martal oli kaastundlik süda.

„Kas ma wõin teid aidata?“ küsis ta.

„Ja preili Marta, teie wõite seda, teie peate wõimalikuks teema, et ma homme Ellga kinosse wõiks minna!“

Marta oli kallimeelne tüdruk. Silmapilk wõttis ta oma rahatasku ja pakkus selle sisse Peedule.

„Ei armuline preili, raha ma ei waja, ma tänan. Aga ma tahan Ellga homme kinosse minna, et teada saada, kas ta omi tundmuist minuaga iaaab, kas meie üksteisele kõlbame, kas mina tohin tema emale ettepanekuuga esineda. Homme kantakse ette: „Eksitad hinged“, siis tahan ma tundmuiste üleandmise teel otsusele jõuda. Teie aga preili Marta, teie peate meid homme weel kord saatma. Muudu ei tohi teie meid aga oma naljadega tililitada ja peate hoopis rahulik olema!“

„Hea küll isand Peet, ma olen rahulik,“ hüüdis Marta.

Ell ei jätanud heameelega ühtki uut eeskawa wahete ja sellepärast ilmus ta weel kord nooremehega kinosse kohtama. Peet Pintsfel wõttis terme losche. Iasi mõlemad tüdrukud üksteise kõrwale esimesesse ritta istuda ja istus ise nende seljataha.

Saal tehti pimedaks... pigimustaks pimedaks.

„Eksitad hinged“ olid wäga põnewad. Ell oli wäga tähelepanelik ja erutud ja ka Peet Pintsfel jälgis asjakäiku suure põnewusega.

Kuid sellepärast tahtis ta teada saada kas tüdrukul hea wõi halb iseloom on, kas ta ka tõesti „tema oma“ on... ja sellepärast wõttis ta nüüd tasa Ell käe, kes seda ka rahulikult sündida lasi.

Iga wähem Ell sõrmewaiutus andis Pintsfelle mõiste misuauused tundmused Ell südames elawad. Ta sai teada, et Ell kõigile kaasa tunneb mis temagi ja tegi sellest järelduse.

Tähendab, ta tohtis seda julgeda.

Weel enne kui saal walgeks läks, wõttis ta taskust sõrmuse, mis igaks juhtumiseks walmis oli ostetud ja ei lasknud tüdrukku kätt enne wabaks kui wäike kuld laulatusõrnus wiimase sõrme oli asetud.

Kui nad tänawale läksid, oli Elln veel nähtawasti pildi mõju all.

Peet lasi teda mõni samm ees käia ja ütles siis taha Martale:

„Teie teate preili Marta, kui kaua ma kahelnud olen. Kuid nüüd ei kahtle ma mitte enam, sest kihlasõrmus on oma kohta leidnud ja homme lähen ma Elln ema juure!“

„Ah!“ ütles Marta häbelikult, „kas meie siis oma noort õnne koha suure kella külge riputame?“

Peet waatas Martale arusaamatult otja, ja siis alles, kui wiimane ütles: „Meie hoiame seda esialgu hoopis saladuses,“ ning sellejuures sõrmest kuldõrmuse wõttis ja omale tasku pistis, märkas Peet et ta pimedas sõrmuse Elln sõrme asemel Marta sõrme pistnud oli.

Kuid ta ei ehmunud mitte, ega imestanudgi, sest saatus oli nii tahtnud, pealegi oli Elln animu juba kihlatud — teijega.

S. Martin.

— 0 —

Soowiks veel paremat.

— Ema, kui ma kord taewa saan, siis wõin seal wist ka pisikeste inglitega mängida.

— Ja muidugi, pojukene.

— Ja kui mina üsna hea laps olen, siis ehk lubatakse mind wahel mängida ka wäikeste kuradikestega.

Keskikoolis.

— Kas on elektri ja pikse wahel midagi wahet?

— On... pikse eest ei ole tarwis maksta.

Kontserdil.

— Jsa, mikspärast see onu tahab lüüa seda tädi, kes seal lawal seisab.

— Psst, ole wait... see on kapellmeister, ega ta seda lauljannat lüüa ei taha ju.

— Aga miks see tädi siis nii hirmsasti karjub?

Proow.

Alltoa Andres tuleb metsa poolt, suurt kaanega korwi kandes. Korwis istub must lind.

Perenaine küsib:

— Mis sul seal on?

Andres: — Ronga sain kätte.

Perenaine: — Mis tahad sa elawa rongaga peale hakata?

Andres: — Eugenin eile raamatust, et ronk wõib 300 aastat wanaks elada. Ma tahan proowida, kas see õige on.

Peeter ja Bärta

on alles kolmat nädalit abielus. Sellest hoolimata on Peeter Bärtale juba kaks keretäit andnud, wiimase korra tuletangidega, nii et muhud näha olid. Bärta ei wõtnud nuhtlust heaks, waid kaebas Peetri peksmise pärast kohtusse.

— Kuuks ajaks aresti, — kuulutab kohtunik.

Peeter wahib nukralt oma ette maha ja tähendab wiimaks kohtuniku poole:

— Aga sellega on siis meie mesinädalad mokas!

Imestus.

Jsa tabas poja suitsetamise pealt, oma manitsuse lõpetas ta sõnadega:

„Ma olin juba palju wanem kui sina praegu ja weel polenud ühtegi suitsu suhu saanud. Ära waata mind nüüd nii imestanud pilguga... seda ei wõi sa oma pojale kord ütelda.“

Poeg: „Ütelda ma seda juba wõin, aga kas ma sealjuures ka nii hästi naeru saan tagasi hoida, kui sina praegu... on küsimus?“

Ütles.

„Käbi ei kuku kannust kaugele,“ ütles waras kui kordnik ta teo pealt tabas ja nad seltsis jaoskonna poole rühkisid.

„Sa ei pea mitte tapma,“ ütles päewawaras kui ta talumehe wankrilt tapetud lamba näppas ja põikuulitsasse kadus.

Kõrtsmiku õhkimine.

Oh kui rasked on mu päewad
seda kõik mu taskud näewad,
mind kui tola tüsatakse
taskud kuiwaks kooritakse.

Täna sai mind kontroll näha
tahtis mulle tüli teha,
ütles lehed saatke sinna,
kus on kõrtsmik leidnud pinna.

Küll ma toojaid palusin,
sorusi neil surusin,
aga ei nad saanud targaks
kuiwaks koorisid mu margast.

Sulguma pean kõrtsu ukseid!
Oi kui ajad hirmus rasked,
muud mul üle küll ei jäe
wõlad tõusnud üle päa.
Kui et uputa end waati,
millega kord õlut toodi.

Nüüd weel koht on kõrtsu kambriks,
warsti puhkan wangikongis —
higistan kõik eemal ärdalt,
mis on pärit põrgu pardalt.

— 0 —

Päewawarga päewaraamatust.

Ühel jaanikuu päeval.

Ilm on sompas, kui mõne ametiasutuse arwepidamise raamatud. Hommikul eelmise päewa magamise wäsimusest ülestõustes, tahtsin mereranda päikefepaistet wõtma minna, aga wõta näpust, isegi päike on suwitama läinud. On ta mõni minuster, panga direktor wõi wanema riigiametniku kida-keelne proua? Ei tea.

Mõni aeg hiljem...

Täna käisin wälisilmade ministeeriumis. Tahtsin ministri jutule pääseda aga ei saa... Olla teine „Wana Taarat“ ülewõtma läinud... Jumal temaga... ja õnne kaasa, saame ühe „nina“ osa riikmaks.

Weel hiljem...

Käisin wälisilmade ministeeriumis. Tahtsin ministri jutule pääseda, kohasaamise suhtes nimelt, kas mõneks abiks ehk wälisjaadikuks. Keegi prillits isand küsis: „On teil dokumendid?“

„Muidugi on,“ wastasin, oma isikutunnistustaskust wäljatõmmates. „Oh ei!“ wastas isand, „küsisin kas teil mõnda dokumenti on teie seisuse, elukutse üle?“

„On küll!“ wastasin. „Olen enne olnud woorimees ja see on väga tähtis wälisriikidele, kes peab kõikisugused teed tundma, et luua soowitawat wahkorda wälisriikidega.“ seletasin asjatundlikult.

„Oh ei!“ naeratas isand, mulle schokolaadi karpi ulates, „tehke suu seks!“ Ta pistis omalegi schokolaadi wiguri suhu ja imes.

Sellega lõppes sellepäewane jutuajamine.

Järgmisel päeval:

Täna läksin uuesti ministeeriumi.

„Mida teie soowite,“ küsis eilane lahke herra väga tõsiselt, wist ei tunnud ta oma eilast külalist. Tahtsin talle seda meeletuletada, aga nähtawasti ei tahtnud ta seda kuulda, sest väga ametlikult tähendas ta:

„Rääkige kiirelt, aeg on raha.“

„Ja, waadake tulin koha pärast...“

„Kahjaten väga, aga kõik kohad on wõetud.“

Pidin just lahkuma kui uksehoidja mind peatas ja sõnas:

„Meil on tingimiseks komplektid!“

Sain aru milles asi seisis.

Mõni päew hiljem:

Läksin ministeeriumi.

„Wõin ma herra ministriga kokku saada?“

„Kahjuks — ei! Ta peseb oma käsa „Wana-Taara“ asjast puhtaks.“

„Aga wabandage, kas ei wõiks mina selle asja ajamist oma kätte wõtta?“

„On teil sellekohane praktika?“

„Oja! Mul on dokumendid!“

„Ei — ei lahke, meie ei pea teoreetilistest dokumentidest suurt lugu, waid wajame inimese oskust.“

Mõistisin — lahkusin.

Paar päewa hiljem.

„Wõin ma herra ministriga kokku saada?“

Tulumaks.

(Soome ajakirjast.)

Tulumaksu ametnik: „Kui kaua pean ma teie juures tulumaksu järel käima?“

Wana-eit: „Ega mina enam kaua ela... umbes kümme korda wõite weel tulla, siis suren ma juba loodetawasti ära.“

„Kahjuks ei! Ta sõitis Marsi peale konferentse!“

„Aga „Wana-Taara?“

„Jäi ülewõtmata!“

„Kas ei wõiks mina seda teha?“

„On teil selleks kogemusi?“

„Ja muidugi. Olen aastate wiiji tänawaid mööda hulkunud.“

„Teie elukutse?“

„Ei olegi!“

„Tubli. — Saadame teile kutse.“

Wawalt jõudsin kodu, kui kuuldnupeudega noorherra sügawaid kummarduji tehse sisse astus ja sõnas: „Teie erelentji herra, täisõigusline minister — seni ilma portfelli olete Marsi peale saadikuks nimetud, — palun auge oma ametikohuste täitmisele!“

„Heameelega!“ wastasin, „aga kuidas ma sinna pääsen?“

„Ei ole waja kuhugi minna. Wõite omi asju sütki ajada, kui midagi juhtub — kõlistage.“

„Ja Mars tuleb siia!“ lõpetasin ta ütelse. herra teatooja nikutas pead.

Tund aega hiljem...

(Mufumäel tukkudes):

Mind ümbritsewad ajakirjanikud, päewa- ja filmi pillnikud.

Järgmine päew:

Minu pildid on ajalehtis ühes kiitustega ja soowidega...

„Eht minister, eht saadik... täidab omi kohuseid täpselt.“

Weel hiljem.

„Hurraa! elagu ministri ja saadiku portfelli!“

Käes sügise...

Käes sügise ja pillwed jookswad ruttu, käis ilm on käre, riidu, hulumist ja nuttu, et kord on wiimsepäewa poole weeremas — kõik miljonärid nälgja suremas. Kus eme kõrts, sääl asus mängupõrgu, mis oma poole kiskus ahnelt nõrku; ja tagatiseks oli lugu hale, et Eestist „asutajad“ koristajid pale. Ka „Kajakas“ ei kandnud hüwa wilja „direktoritega“ ta tegi halba nalja; neil jaanituli tegi hirmust mõnu, nüüd pogriss kustutawad raha janu. Ja mõni suwiaed sai tunda suwest lõbu sest odaw oli wiin ja õlle kabu, nüüd pika külma talweajaga peab juuremaksust lahti sulama.

—0—

Ühe naiskellneri fragöödia.

Ta teenis südalinna restoraanis, teenis seal juba kauemat aega, ning oli kui mesirikas taim, mille ümber end meesmesilased näljastena kogusid, kuid ligi nad temale ei pääsenud, sest okkad mis kellneri preilit katsid olid terawad.

Ta ei lasknud seda küll silma paista, sest naeru ja juttu ei keelanud ta ühelegi isandale, kuid kaugemale ta asja kuidagi minna ei lasknud.

Kord õhtul pööras üks noorherra, kellneri-preili poole järgmise küsimusega: „Ütelge preili kas teie sellest tööst ära ei wäsi, näen teid pea iga päew hilja õnni laudade wahel askeldamas?“ mille peale preili wastas: „Oh ei, kuidas peaks ma wäsimust tundma, kui teie jeda ei tunne, ehk te küll ka iga õhtu siin istute ja aega wiidate, pealegi silman ma teid alati suure huwiga, nii et wäsimuse mõtet pähegi ei tule.“

„Waata aga waata,“ muigas noorherra ja oli arwamisel, et preilile tema jutt meeldib.

Järgmisel õhtul ütles sama noorherra:

„Preili, teil on kõigeilusamad silmad mida ma kunagi näinud olen.“

„Nii, siis olete wist silmadesse wäga wähe waadanud,“ wastas preili muhesdes.

„Wõib olla, kuid siiski,“ wastas noorherra ja jäi wait, lauset katkestades.

Kuid ära ta ei läinud, waid istus ja ootas kuni restoraani ukshed suluti, siis lahkus ta alles, ning peatas tänawal sissekäitu lähedal, kust preili iga silmapilk wälja pidi tulema.

Ta ootas.

Preili tuli, istus hilisele trammile ja sõitis kodu poole, ja imeelik, ka noorherra istus samale trammile, mis temale wäga piinlik oli, ta warjas oma näo palitukraega, ning nii sõitsid nad mõ-

lemad kaugemale linna serwa, ja astusid trammilt wälja ühel ja samal peatuskohal.

„Caewake, kas teie ka siin elate?“ küsis noorherra kellneripreili ette seisema jäädes.

„Ja muidugi, kui teil aga selle wastu midagi ei ole,“ wastas preili.

„Hoopis wastuoksa, ma olen pealegi wäga õnnelik, et minul sarnane kena naaber on. Lõpuks wõime wast tükike maad ühes minna?“

„Oh ei, ma olen juba kodu,“ wastas preili ja lipsas lähemast õuwarawast sisse.

Noorherra wihastas. Ei olnud ju lõbus asi trammiga kaugese alewikku sõita, et siit ühe rumalai tüdruku poolt „tühja korwiga“ tagasi minna. „Tüdurukul on nähtawasti halb maitse,“ rahustas noorherra end ja lahkus.

Ja sest päewast ei läinud ta enam kunagi sinna restoraani, kus nii kena kellneripreili laudade wahel askeldas.

Teiseti waatas asja peale kellneripreili.

Kui ta kord noorherrale tähendas, et ta wiimast huwiga silmab, siis wasetas ta. Nüüd aga ootas ta teda tõsiselt!

Kunagi polnud õhtud weel nii igawad ja pikad olnud, kui täna. Iga silmapilk waatas ta ukse poole, kas noorherra ei ilmu. Külalised tulid ja läksid. Aeg jõudis juba minufini, mil restoraani ukshed suluti. Aga — tema ei tulnud.

—E.—

—0—

Palju nõutud.

Teekäia: „Kuule pois, sinu koer hammustas mind säärest!“

Pois: „Kõrgemalt ta ju ei ulata. Teie ei wõi ju nõuda, et niisugune pisike kutsikas ninas kargaks!“

—0—

Imelik unenägu.

„Teate sõbrad!“ hüüdis noor näitleja Kawalpea oma sõprade juure sisseastudes, „ma kõnelen teile imeliku loo!“

„Kõnele, kõnele!“ hüüti mitmelt poolt.

„Kas sa jälle sissekukkusid!“ küsis üks noor ametiwend pilgates, „ja tahad meile sellest üksikasjalist kujutlust anda! Ole nii lahke!“

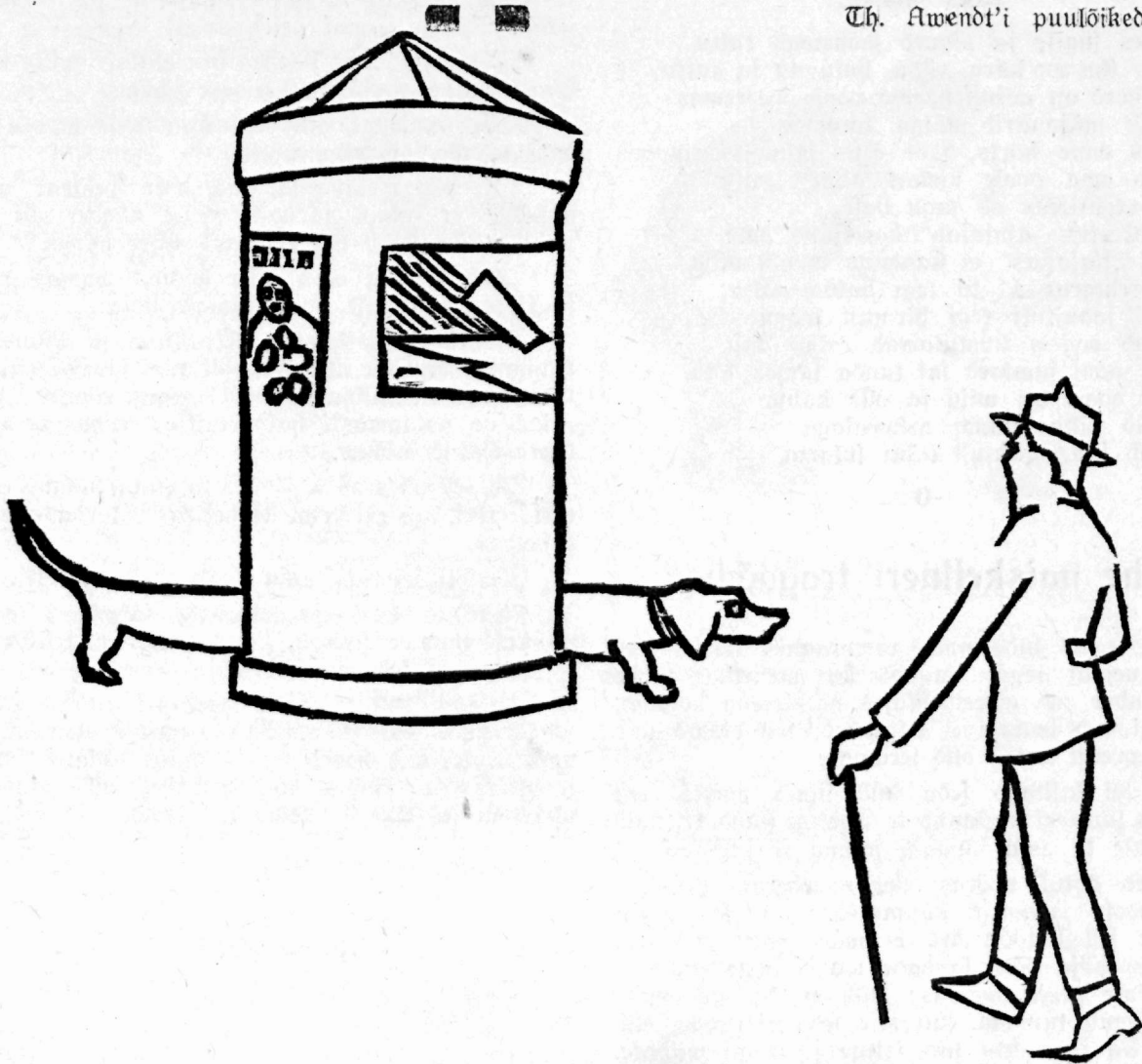
„No kannatust, kannatust, küll sa kuuled!“

Kui kõik waiksiks jäid, algas Kawalpea:

„Ma nägin möödunud öösel imeist und, et ma surnud olin ja ruttasin kuidas jalad aga kanojid taewa warawa poole, et Peetrukselt paradiisi sisse-

I. Imelik taks.

Th. Awendt'i puulõiked.

Toho hullu! Kus on aga haruldane pikk taksi exemplaar, tarwis teda õige lähemalt filmata.

pääsu nõutada. Tema aga andis mulle mõista, et näitlejail taevast midagi otsida ei ole ja viskas ukse mu nina ees müriinal kinni.

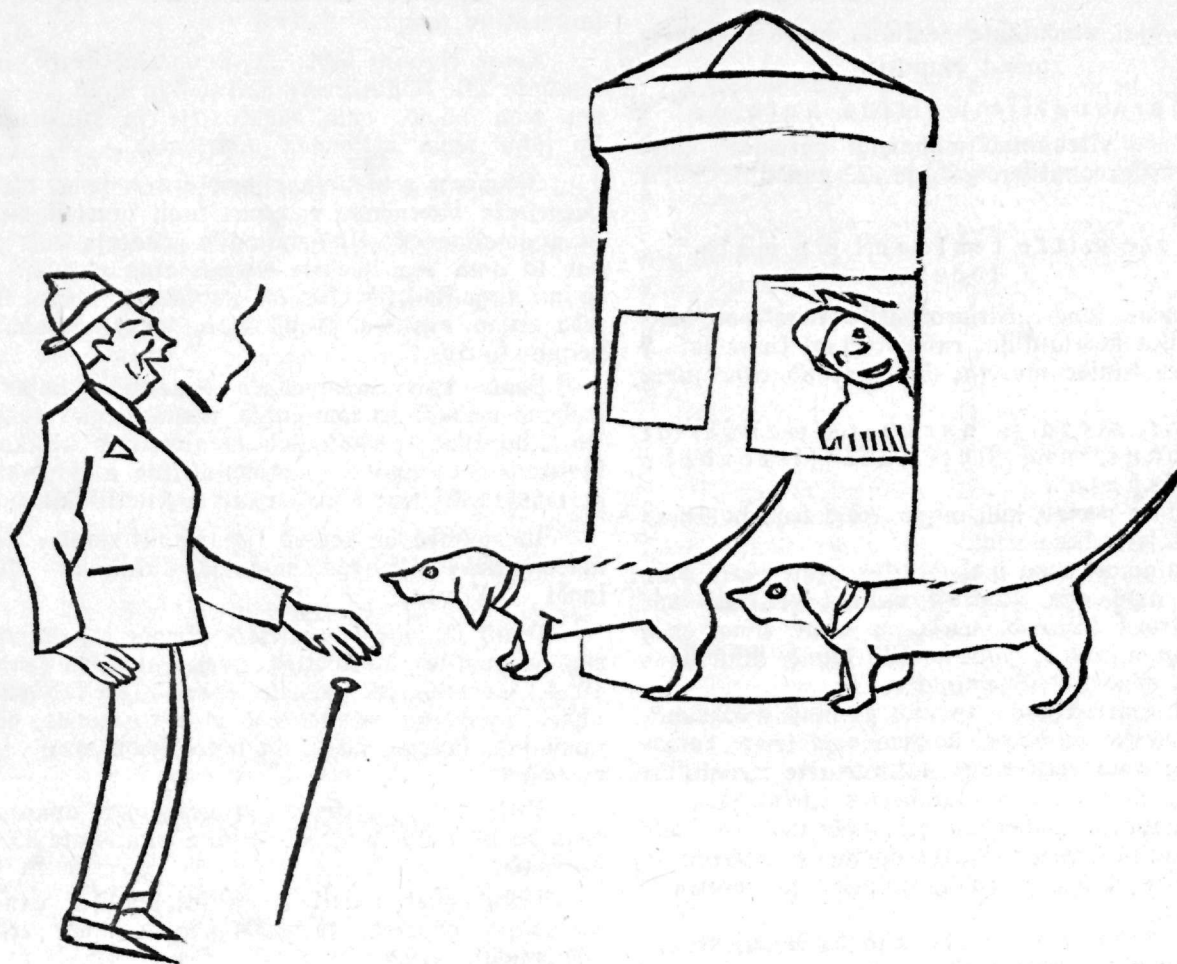
Kurvalt tegin ma minekut ja pöörasin oma kiristu kambriisse tagasi. Paar päeva hiljem maeti minu lähedusse uus furnu, ning see jutustas mulle misjugused uudised wahapeal maa peal sündinud: kunstnikkude pere olla ärewil, kuna nende näitust, tulewikus kuskil loomadeaias tahetakse korraldada, õrnaninalised „ninad“ olla aga arwamisele tulnud, et sarnane korratu wärwide segu väga modernismi ja futurismi järel lõhnawat, ning mõjuda nende ajude kõlbliste tsentrumite peale, mille tõttu edaspidi wastaw ministeerium ise kunstnikud määrab oma arvanagemise järele ja ühtlasti „oma näo“ järele, kõik „isehakanud“ kunstnikud aga, kui asjata leiwasõjad maha matab, ja tema, minu naaber oli üks neist õnnetuist õnnelikudest, kes omale hundi-pasji kätte saanud.

Siis kõneles ta weel minu kolleegadest, kes uue näitelawalise edusammu teinud, ning enam mitte miimikaga ega shestidega näitelawalt publikumi ei lõbusta, waid kõrtside tagakambri laiapiiriliste liigutustega hasart mängu korraldavad ning sellega enese ja ligimeste huwide kohaselt töötawad. Ning lõpuks kõneles seesama isand furnu, et ka sina sõber Upsak oled ühes temaga furnud ja juba taewas Peetruse paremal käel istud.“

Seda wiimast uudist kuuldes wihastasin Peetruse ülekohtuse meele üle, kes üht näitlejat taewa laste ja teist mitte, ning ruttasin süda täis piha wiha tagasi taewa wärwate taha, kõlistasin ägedalt; tuli Peetrus, awas wärawa, ma küsisin temalt, miks ta sõber Upsaku sisse lasi ja mind mitte, oli ju tema maa peal samajugune näitleja kui mina — ning lõpetasin oma protesti järgmise etteheitega: „Teie taewalised olete palju ülekohtusamad, kui maapealsed tulumaksude määrajad!“

H. Imelik taks.

Th. Awendt'i puulõiked.

Ja imelik taksikoer, teisel pool reklaamputkat.

„Minu armas!“ ütles Peetrus magusalt, „isand Upsakuga on lugu sootu teine kui sinuga, sest tema polnud kellegi näitleja.

Sigaro.

—0—

Uus meetod

kõnelemise juures on kõrges kogus tarwitusele wõetud, nii kõneles keegi rahwasaadik isesots mitte „ausatatud kogule“, waid oma taskurätile ja „puldi põhjale“, nähtawasti peab ta neist kahest kui „praktilisest“ asjast suuremat lugu, sest ainustki sõna tema kõnest ei läinud, ei ajakirjanduse ega ka saadikute hulka kaduma.

Selle leiduse peaks kommunistid omale tarwitusele wõtma, kuna nende jutud harilikult wäga karkirebitult kuulajaile kõrwu kostawad ja täis praktilist ainet, mille koht taskurätikus.

—0—

Põhjalikult.

Kohtunik: (aktiwi lehitsedes, ilma et üles waataks):

„Kaebealune, teie nimi?“

Kaebealune: „Emma Walter.“

Kohtunik: „Kui wana?“

Kaebealune: „26 aastat.“

Kohtunik: „Uisk?“

Kaebealune: „Lutheruse.“

Kohtunik: „Elukutse?“

Kaebealune: „Omblejanna.“

Kohtunik: „Wahelkord sõjawäega?“

Kaebealune (waikib).

Kohtunik (ägedalt): „Wahelkord sõjawäega?“

Kaebealune (häbelikult): „Kui ma juba ütlesin pean: üks leitnandiga, ja üks westweebliga!“

—0—

Tähelepanna!

Ümataw!

Ümataw!

Lähemal ajal näidatakse pealinna kinodes kütkestawat elupilti:

„Kitsaroopalise wõitlus kuldiga.“

Pilt on ettekantud wabariigi paremate näitlejate, „kitsaroopaliserongi“ ja 22-puudalise kuldi osawõttel.

Ei ole mitte reklaam! On waid tõde!

Esimene jõud „Kitsaroopalise rong“ on tuntud kui hea kõietantšija, rabasel maal liugu lastja ja raudtee liinide murdja. On esinenud enne suur-filmides:

„Ratasteta ja akendeta wabariigi au ja uhkus,“ ning „Reisijate sisikondade segipaiskaja“.

Aastate poolest küll wana, kuid teod hullemad kui aastasel täkkwarjal.

Waatamata oma pikkade eluaastate peale, pole ta oma andi ega kuulsust kunagi ei riigi ega rahwa arwel lappind, waid on alati ennast iseenele fulgiga, nagu: pakk kastide lauad filmaklaasideks ja nõnda edasi ehtinud.

Hulk wärwirikkaid (pruun ja must mõõduandwad) aumärke punktide, kommade ja teiste euroopalikkude ning eriti Eesti kultuuriliste jeroglüüfide näol ehivad ta rinda (maakeeles „seinu“.)

Samapalju pühendusit ja mälestustit on talle rinda kinnitunud waimurikaste õpetlaste, poeetide ja mitmetforti suuruste poolt, salnade ja mõistude näol.

Siin kohal loen omaks pühaks kohuseks esitada auwäärt publikumile paar pühendust, mis meie wabariigi päilapse au ja hiilgust küll tõsta aitawad:

Nii näituseks järgmine pühendus:

Kas oo' Malekesel mured,
mes ta jõöab, mes ta jooab
kas ta nälga kuooleb?!
Temä lodab poiste peäale
tõstap kube ika üööle
istop sin, istop seääl —
Jürri Jusji wodi peääl.

3. webr. 1921.

ehk jälle:

Siin istšiwäd kaks Willändi miist,
jõiwä mauku ja rüüpastwä wasši.

26. juunil 1922.

Edoard Ambos ja Mart Edu poolt!

ehk:

Tahtsin mina, tahtsin mina lepikusse minna,
pütsi wõtsin selga, panin hoollega winna jne.

Ufun, et neist näitustest küll saab, wõhikul lugejal hakkab muidu willand; pealegi näitawad ülastoodud pühendused, kui suures lugupidamises on meie ainjam ja anderikkam filmi näitleja „Kitsaroopaline rong“.

Teine ekraani täht: „22-puudaline kult“ omas kuulsuse 20. Põllumeeste näitusel ja ufun et need, kes teda nägid, oma sugulastele ja tuttawatele ise juba tema wõimetest kõnellewad.

Iseloomu poolest tagasihoidlik, on tema täiesti iseenesesse süwenenud ega pea lugu suurtest kiidujä auawaldustest. Uudishimulise waataja eest peidab ta oma pea iseenele walmistatud patjusse. Et ta nii tagasihoidlik, siis on publikumi kohus teda jeda enam austada ja ülistada, sest: „wõikimises peitub suurus.“

Peale kahe eelnimetatu esinewad filmis joobnud weduri- ja rongijuhid, taskuwargad, hulguised, lihunikud, spekulandid ja rongitais kitsikusse higistawat rahwast, — terawjuline ajakirjandus ja tõmpkuulmisega, hooletumat wõitu Wõimud.

Üleswõtted on tehtud tänawapiltnikkude poolt ameerikaliku kiirusjega, maaalal, Tallinna — Wiljandi — Pärnu.

Pildil ilmuwad waatlejate silmade ette huwitawad looduslised üleswõtted, nagu: auklised jaamaelised, meestele ja naistele ehitud „erakabiretid“ uhkete tornidega, roostetanud plekist anumad, marjamüüjad, koerad, kassid ja teised koduloomad jaamaelised.

Pildi iseäraduseks on, et wastawate aparaadidega ka loomulik kisa, kära, sõim waatlejate kõrwu kantakse.

Pildil näeb waatleja „kitsaroopalise“ ennastjalgawaid hüppeid, surmasõlmeisi ja muid erkusi koodistawaid trikke.

Pildi lühike kirjeldus:

Kümnetest tuuldest ja tormidest läbi jõuab wiimaks ometi oma kodupinnale lõhutud peaga, silmadega ja kotkimurtud ribi — jalge — ja käte luudega, wanaduse ja kopituse järel lõhnow kange lane „Roopafööja“.

Lootes oma armsaid, nagu naist ja lapsi eest leida, ruttab ta läbi kodulinna kitsaste ja kõwerate tänawate, kuni jõuab oma kodukoldele — „Sadama jaama“.

Kuid oh häda: kõik tema naised ja lapsed on kadunud, liikuw ja liikumata inventaar on kurjade naabrite poolt ära riisutud, ning küttepuudeks tarwitud, ainult mõned asjade jätised on kui pilkeks järele jäetud.

„Roopafööja“ ehmatub end poolsurnuks, läheb arust ogaraks ja pageb metsa. Teda leitakse mõni päew hiljem kusgilt raudtee äärest kraawist, teda tõstetakse jalgele ja taadetakse tugede najal kodukoldele tagasi.

Kutsutakse kohale arstid, kes teda lipivad ja lapivad. Nii põeb ta paar aastat.

Jhu haavad paranewad ajajooksul aga siskond tilgub pigi, sest mõtted oma naise ja laste peale ei anna talle rahu.

Ta ruttab neid otsima, saati jaks wõttes leegijoni rahwast ja ametnikke.

Ogides raudteeroopaid, lõhkudes majade seinu, tosjutab ta läbi padrikute ja kuuleb teel, et tema naine ja lapsed meiskoletise „Kuldi“ poolt äraröõwitud.

Ei lähegi kaua aega ja „roopasööja“ puutub oma waenlasega kokku.

Algab äge wõitlus, mis „roopasööjale“ wäga kurbade tagajärgedega lõpeb. „Kult“ murrab ta ribid wiimaseini; „roopasööja“ langeb roobastelt mattes enese alla leegijoni rahwast ja ametnikke.

Sellele järgneb „Beigas Lõpp Süt“.

Nii pildi lühike kirjeldus. Üksikasju näeb waatleja ise oma ihuliku silmaga; soowi korral wõib ta filmis tulewikus kaasa mängida, sest pilt ei lõpe weel sallega, waid lähneb ikka huwitawamaks ja põnewamaks, kuni ta selle põnewuse kuhja alla kaob.

Peale selle demonstreeritakse kõhust rabawat naljapilti:

„Kuidas mõned walitjused kurdiks jääwad.“

Pilti saadab esimeseklassi orkester. Piitspargi juhatusel.

—0—

Tähtsamaks tähtsõnaks

koosolekul olid küsimused: „Missugune wahekorid on löömise ja tõukamise wahel?“ Kuna sõjakaamad (ametnikult) arwasid, et löömine ja tõukamine on riigi kasude kaitsmine, leidsid marukamad (kah ametnikult) et löömine ja tõukamine on wõera naha peal kurjade lõbude maitsmine, kellel õigus näitab muudugi iga erakonna programm.

Teiseks küsimuseks oli: „Nokastud olek,“ kuidas seda kellegi juures nimetada. Et Ernits koosolekust puudus, ei esinetud selle küsimuse harutamise juures pikemate kõnedega, waid wõeti tarwitusele sõjide ja maaliidu omawahelisel kokkuleppel järgmine seisuste waheline redel:

Kui ministrid, kõrgemad riigiametnikud ja teised suuremad ninad peale suuremat „kooswiihimist“ pohmellis, siis tuleb ametnikult tarwitada järgmist lauset: see ehk see h- ra minister... ehk ametnik on täna weidi „haiglane“ (sõjide ettepanek).

Kui aga woorimehed, wabriku ja teiste töökodade töölised, sadamatöölised ja muu sellele sarnastuwa seisuse liikmed peale mõnda „praalimist“ halwas tujus, siis tuleb tarwitada järgmine ametnik lause: „see ehk see woorimees, tööline jne. on roppu laku täis“. (Maaliidu ettepanek).

Keskmise klassi kohta näituseks: kantselei ja teiste asutuste igapäewased ametnikud (muudugi mõista need, kes käiwad ametis krae, slipju

ja rinnaesifega) kes, „olengut“ pidanud ja nüüd tujult wäljas, tuleb tarwitusele wõtta järgmine ametnik termituswiis: „See ja see isand ametnik on „pudele korgi peale astunud.“ („M. Matsi“ ettepanek.)

Kooliõpetajad ja spetsialistid, nagu inseneerid, koolinõunikud jne. sõidawad peale niisugust „omawahelst teeõhtut“, ametnikkudele ringreisjudele ehk lühikeseajalistele „ametipuhkustele“. („M. Matsi“ ettepanek.)

„Ametipuhkusele“ wõiwad ka kõik teised sõita, kes kogemata kambel nokastanud olekus politsei wõimude hõlma on langenud.

(Kah „M. Matsi“ ettepanek.)

—0—

Muljed kõrgest kogust.

Kõrgel ta on, seda wõib igamees tõendada, kes kord Toompea mäe näinud ja sealset kogust kuulnud, ja uus on ta praegu mitte nende liikmete poolest, kes seal roheline riidega kaet laudade taga istuwad, ei need on kõik endised, nii mõtte kui sõnaga, — teod on wiit weidi uued, aga mis uus on, see on hoone kus kõrge kogu asub.

Tuleb meele eelmisel istangu hooaja lõpul sündinud wahetuhtumine, missugusele põhjapanejaks oli tol korral sots. Katsealuseks — isesots.

Lugu seisis löömises, lööja oli sots, hooi jaaja — isesots.

Ning tagajärg oli hiilgaw: Kui isesots oma kohale jõudis rõkkas ta üle saali: „Tatt!“ (tähendud sõna paigutati tingimata Kogu uude arhiwi).

Taewalitiit õorus seekord rõõmu pärast käja, sest isegi nende erakondade liidrid kes kirikust ega pühast kirjast suurt lugu ei pea, on oma tegewuse juures piibli sõna: „Siim silma, hammas hamba wastu,“ lipukirjaks wõtnud.

Kuid nüüd on lugu teiseti:

Suur ime on sündinud sotside peres, sest uuel istangute hooajal, uues hoones on sots see, kes aratundmisele tulnud, et löömine on lubamata nähtus ja seda sõjaminiistrile mitte juriidiliselt seigeks teinud — ainult sõnadega.

Wõi seisab sotside löömise, ning teiste erakondade löömise wahel wahel?

—0—

Hiigla põialpoiss.

„Ma tahaksin end teie tsirkuses näidata,“ ütles keegi isand tsirkuse direktorile. —

„Hea küll, aga mis on teie juures näitamise wäärilist wõi iseäralikku?“

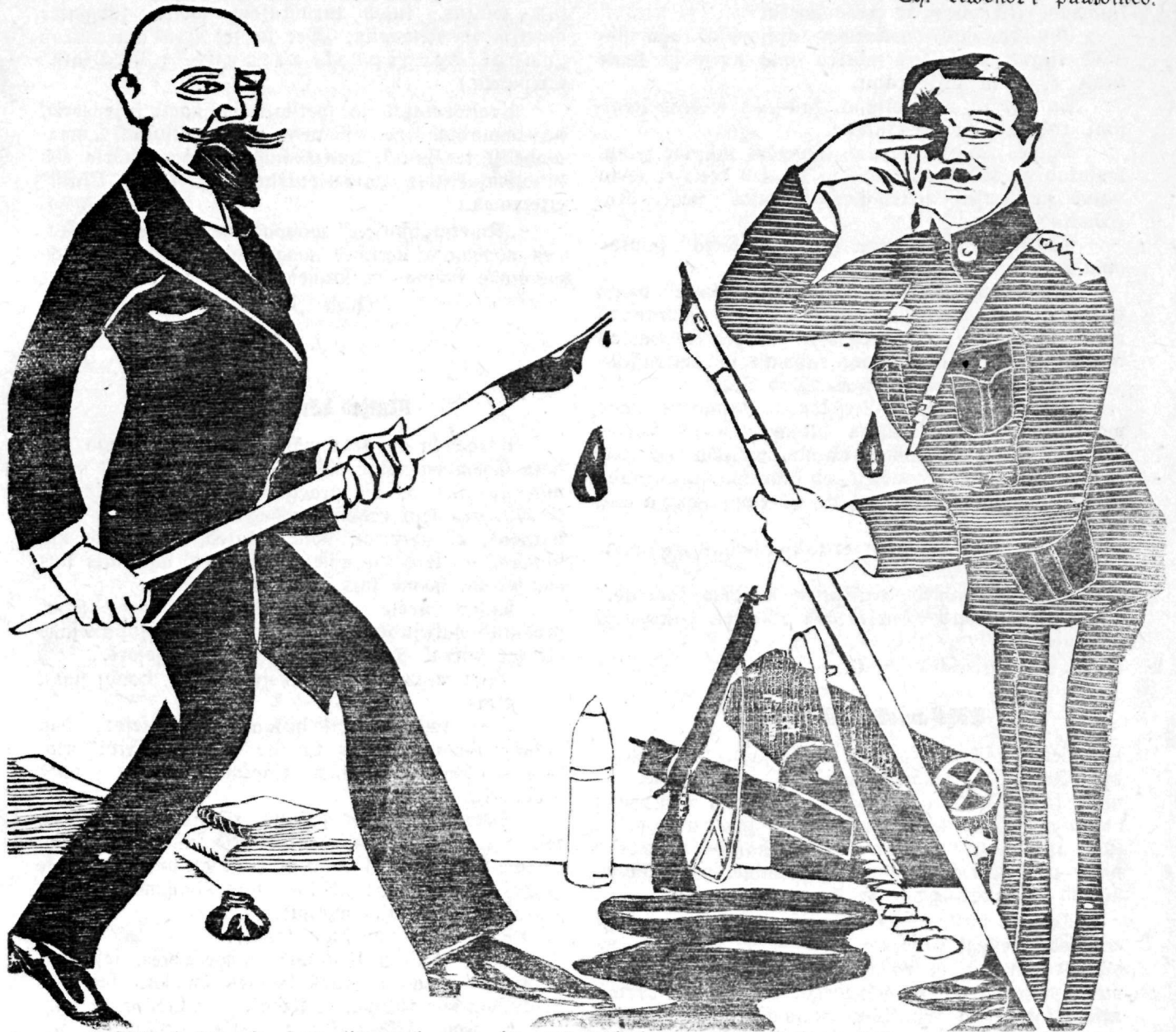
„Ma esinen põialpoisina!“

„Põialpoisina? Kuidas on see wõimalik? Teie olete ju sama suur kui mina?“

—0—

ÜHE KINDRALI TRAAGIKA.

Th. Awendt'i puulõiked.

Kitkub kits kapsaid, siis teeb ta puhta töö; tahab aga kindral kes püssiga omal kohal tulega wõitlust pidada, siis teeb sulamees talle tingimata musta töö.

Pääsetee.

Keegi noormees kutsus preilit kohtama. Peale seda, kui ta neiu teretanud, sõnas ta:

„Jalutamiseks on ilm täna halb. Ma teen teile ettepaneku kinosse minna.“

„Ei, ei, seda ma ei tee,“ ütles neiu end ära, „seda ma tunnen juba. Seal wõtate teie omale tingimata äärmise wabaduse ja saate pealetüki-kiwaks.“

„Aga preili,“ kinnitas isand, „seda ei tee ma kunagi. Juba inimeste pärast mitte, kes meie selja taga istuvad.“

„Ah taewake,“ arwas selle peale preili, „meie wõime ju wiimasesse ritta istuda!“ -co-

*

Nõiakunstnik.

Direktor jookseb ühe nõiakunstniku garderoobesse ja hüüab:

„Ruttu, ruttu, isand Ben-Hip, teie peate näitelawale minema ja ei ole veel riideski!“

„Ikka rahulikult, armas sõber,“ ütles nõiakunstnik, „ma ei wõi ometi nõiduda!“

-co-

Päewasündmused.

Üheks walusamaks päewaküsimuseks on meil praegu „U su õpetuse küsimus koolides.“

Armsale maa ja linna rahwale tahetakse tae waliidu poolt selgeks teha, kui suur kõlbline tähtsus on usupuhastusel (Muidugi mõista tulewajel usul, sest teistel uskudel jäetakse wabadus end kolikambri mahutada — need polla ühti Eesti päralsed, jellepärast ka mitte kõlblikud koolis õpetada) noorsoo kõlblise kaswatuse peale — hukkaläänud 20. aastajal.

Miks pärast oja rahwast ja poliitilisi erakondi küünte ja hammastega usuõpetusele vastu astuwad jääb tõsisel kriisilisel arusaamatuks, on ju täiesti arusaadaw ja käegakatsutaw usuõpetuse waimline kui ka majandusline kasu rahwa ja riigi kohta.

Toon siin kohal mõned näitused:

Algane Adama ja Ewa päiwilt.

Kuna ajakirjandus ja kõlblised asutused kurdawad, et inimesed iseäranis noorsugu väga liiderlikult elada, mis järeltulewa soo peale häwitawat mõju awaldab ja suure protsendi inimesi suguwõimetuks teeb, näitab Ewa sündimise lugu kuidas võimalik ühest küljekondist elusat inimest walmistada, misjulgust fakti väga otstarbekohaselt inimeste walmistamise juures kasutada võib, ilma et sealjuures ise suguwõimuline olla.

Haridusministeerium tulewikus, kui ta usuõpetuse tundmises ja teadmises küps, asutab wastawad õpeasutused ja kutseskoolid kus küljekontidest inimese tegemist õpetakse. Sama wõtet võib ka loomade juures kasutada. XX aastajal pole see sugugi ime — pealegi kui sul kindel usk oma wõimu sisse ei puudu.

Tõsiseks ja mõduandwaks põhjuseks aga, miks küünte ja hammastega usuõpetuse vastu wõidakse on „kümmte käsku“, misjulguses komplektis iseäranis seitsmes käsk: „Sa ei pea mitte warastama“ põhjapanew on, sest seesinane käsk keelab ära warastamise, mis aga riigiametnikkude juures teiseks „igapäewaseks leiwaks“ on ja tugewam pool häält riigi wõimu ja seaduste wastu wõtmisel kõrgekogu päiwil pahempoolsete erakondade käes — kes ka ametnikke määrawad ja neid armsaks ning kalliks peawad.

—0—

Suremine näitelawal.

Üks raskematest numbritest on näitelawal suremine, weel raskem enesetapmine! Surma kandidaat peab rahwale kujutluse looma, et suremise ajal mürk wõi pufsnuga ihus on, kuid siiski ei tohi surra nii, nagu see igapäewases elus sünnib — selle jaoks pole teatril aega! Kõige hiljem kolme minuti jooksul peab surma külm ja kange olema. Samal silmapilgul kui ta surema ehk teise kätte läbi langema peab, kukub kohe pikalt, filmaspidades muidugi sellekohaseid ilusuremise reegleid.

Kuid paljugi juhtub suremise juures õnnetusi, mis seda wõimatumaks ehk väga raskeks teewad.

Juhtus kord, et ku jagil draamas noormees naisterahwast sõnadega haawama pidi, ning lõpuks hüüdis: „Nüüd wõtan eneselt elu!“

Ning noormees pidi omale noa südamesse pistma! Aga oh häda — ta oli noa näitelawa tahha unustanud! Surema ta aga pidi.

Ehmatuse pärast pool keeletu, pöörab ta seljaga waatlejate poole, kogeldab oma oja ära, annab omale kõigest jõust rufikaga küljekontide pihta ja jookseb näitelawa serwale ning langeb maha. Kuid õnnetuseks kukub ta eesriide ette ja jääb lamama, kui eesriie juba alla lastud.

Arwates, et ta näitelawa pool eesriiet lamab, hüüab ta oma nägematuile sõpradele järgmised suured sõnad: „Seda peaks keegi mulle järele tegema ja ilma aparaadita nii peenest suremist järele aimama!“

Wõib omale ettekujutada kui suur oli ta ehmatatus kui end waatlejate pool nägi olema, kes talle hüüdega:

„Wõtke siin on enesetapmise riistapuud,“ madamune ja tooreid õunu näitelawale pildus.

(??)

—0—

Sügissalmid.

On möödud suwi niiske, nohurikas, mil suwitai kui wettekukkund kana willawakkas, küll asjata wõis oota päiksepaistelisi ilmi.

Nii kõrge suwitusemaksu eest aprilli saada, kui wara kewadelgi ikka närwiliseks, weriwaeseks jäedes ta ühes päikserikka sügisega kolis linna, tõi wanad tõbed, haigusedki sinna.

Nii tuli Wasalemma rahulossist hoolas kaswataja, — ei saand küll puhata, kuid hingust siiski waja, ta tindipotti kastab pettumused suured ja ootab wast ehk taewas kord ka looduses tal töotab — de juret.

Nüüd kannatab ja kannatab ta pikka, sest taewaliit tal töotab õndsust ja paradiisi näitab B. Auer lootusrikkalt, ja hundid näitvad tõsist lamba palet. ja hundid näiwad tõsist lamba palet.

*

Monoloog.

„Hm! See tähendab: „Ütle mulle, kellega sa läbi käid ja ma ütlen sulle, kes on sinu sõber.“

„Rumalus! Nüüd käib ta minuga juba kuus nädalat läbi ja ma ei wõi weel ütelda, kes ta on!“

—0—

Kirjandusline kõne. (Mustas kassis).

Th. Awendi'i puulõiked.

Kas teil on tuntud Schiller, Göethe, Pušhkin või Tolstoi?"

„Ei, aga kas teie tunnete Johannsoni Tamsaluš wot kus on alles mees lõõmise pääle!“

Harjumus teeb targaks.

Hiljuti läksin ma õhtul wõrastemaija. Sel ajal, kui ma kirstust asju wälja wõtsin, astus sisse toatüdruk. Küsisin temalt kas siin läheduses mitte kinot ei ole.

„Mitte kaugel siit on üks,“ wastas tema. „Muu seas olen ma warsti waba ja tahtsin ka kinosse minna..“

„Ilus,“ wastasin mina, „siis wõtan ma teid kaasa. Tahan ainult enne habemeajaja juure minna.“

Ta riivas mind terawa pilguga ja arwas:
„Ah, seda pole tarwis. Kui need wäikesed wurrud aga walusalt ei torkaks!“

*

Ta teab seda.

„Siin sees on hirmus palaw, preili,“ sõnas noormees kinos oma preilile. „Kas meie ei rõhuks waheajal weidi?“

„Oh ei,“ ütles preili ära: „selle juures hakkab ühel alles palaw.“

*

Järgmine „Meie Mats“ nr. 17 ilmub 7. detsembril 1922 a.

Ilmub k.-ü. „Meie Matsi“ kirjastusel. Wast toim. O. Triik. A. Kümme'i trükk, Tallinnas.